

Зимовий день

Олександр Копиленко

У мене в кімнаті живе перепел у клітці. Мені приніс його один мій знайомий. Ліве крило у перепела перебите, він його трохи волочить і, звичайно, не може літати. А то б я його вже давно випустив, ще в кінці літа. Сіриком назвав перепела мій хороший приятель Петро. Бо перепел справді сіренький, з світлими грудьми, а на шиї під дзьобиком — чорна бархатна вузенька смужка.

А Петро тільки наблизиться до мене — зразу до клітки з Сіриком і починає з ним розмовляти. Хоча, звичайно, Сірик нічогосінько не розуміє, але прислухається, смішно схиливши голову. І тихесенько посвистує. А іноді візьме і заспіває, високо піднявши голову, як справжній півень. А поспівавши, давай порпатись у піску, на втіху Петрові... Отакий у мене Сірик, улюбленець Петра. Коли в неділю зрання прийшов до мене Петро, він так само в першу чергу пішов привітатись з Сіриком. Але весь час з надією дивився на мене, чи не передумав я поїхати з ним за місто у цей погожий зимовий день.

— Ну, Петре, як надворі, не дуже холодно? — спитав я.

— Ні, зовсім, зовсім тепло! Поїдемо, га? — швидко спитав Петро, благально дивлячись на мене. Та я знаю, що коли б надворі був який завгодно мороз, все одно Петро сказав би, що тепло, бо він завзятий юннат і дуже любить дивитись, як поживають птахи і тварини на волі.

Але день справді чудовий. Вночі трохи присипав землю свіжий сніжок, морозець хоч і легенький, а сніг поскрипує під ногами. Крізь прозорі хмарки іноді пробивається рожевий сонячний промінь.

А поки ми виїхали за місто, сонце вже трохи й пригрівало нас. Ми йшли через поле. Я з рушницею, а Петро з біноклем на грудях. Недалеко від лісу, але далеченько від нас зірвався заєць і досить спокійно пострибав до узлісся. Петро весь час дивився на нього в бінокль і жалкував, що заєць схопився далеко. Він зовсім не боїться нас, бо раптом спинився, сів на задні лапи і так застиг, тільки вухами водить.

— Ой, смішний який, га?! Мов той стовпчик серед поля! — вигукнув Петро і побіг вперед до того місця, звідки вискочив заєць. Ми розглянули його лігво на снігу і пішли по його сліду. А слід у зайця цікавий — від задніх ніг слід іде спереду передніх. Бо задні ноги в зайця набагато довші, ніж передні. Тому й легше зайцеві бігти вгору, ніж згори. Бо коли він швидко мчить згори, то часто й через голову перекидається.

Коли ми прийшли до лісу, заєць уже давно десь зник. Але ми ще трохи пройшли по його сліду, поки не стрибнула з сосни на сосну білка. Вона так промайнула, ніби золота стріла. Петро не встиг і розглянути її.

Та що там білка! Ось ціла зграя гав і кілька сорок з одчайдушним галасом погнали сову, намагаючись якнайдошкульніше дзьобнути її. Ото й ганятимуть, поки вона кудись у густі хаші або в дупло не сховається. Це вони мстять сові за нічні розбої. Птахи

сплять на деревах уночі, а сова налетить, схопить сонного птаха і повечеряє. Дуже ненавидять сову лісові пташки.

Аж ген, далеко вже погнали її і задиркувато, сердито кричать...

А ми з Петром пір'їнку совину знайшли. Значить, таки добре її скубуть розгнівані птахи...

На цю метушню і галас ніскілечки не зважає працюватий дятел. Він собі заклопотано лазить по стовбуру і по товстих гілках старого дуба і невтомно, ретельно довбає кору дерева. Жодної щілинки не пропустить, тільки цурочки летять. Там поховались на зиму різні комахи або поклали під кору свої яєчка. Дятел нічого не пропустить, все знайде. А он і синички, теж невтомні, бадьорі, мов акробати, чіпляються за гілочки і теж вишуковують собі поживу, таку, як і дятел. Це дуже корисні наші пташки. Вони не відлітають від нас на південь, бо їм є що їсти. А холоду вони не бояться.

Ми довго стояли з Петром під старим дубом і спостерігали, як працюють дятел і синички. А дуб товстий, старезний. Кора його аж посивіла від лишайів та мохів. Певно, йому більше років, ніж мені разом з Петром. Ось повіває вітрець, і світло-коричневе листя дзвенить. Адже дуб до самої весни не губить свого старого листя. А що там на калині? Ніби червоними живими квітами хто її прикрасив. Та то ж снігурі! Петро довго розглядав снігурів, а тоді пішли ми далі і вийшли до невеличкої річки. На березі, на вільхах і берізках, добре влаштувались веселі зелені чижики. А до них приєдналися ще одні наші гості з півночі — сіренькі, з рожевими грудьми та в червоних беретиках маленькі чечітки. Вони обідають вільховим насінням і жваво перегукуються, базікають...

Під кригою в річці йде своє життя... По ямах і глибинах спочиває риба. У нірки позалазили раки і там зимують. Жаби залізли в мул і поснули на зиму... Проте можна впіймати під кригою на блешню окуня або щуку. Миньок саме зараз викидає ікру. Так ба-то кладе миньок ікри, що й полічити важко...

Раптом знявся вітер. Береза простягала за вітром тонесенькі, як мережані шнурочки, гнучкі гілочки. А на них сережки, там спить до весни березовий цвіт.

Нам треба вже повертатись назад, бо вітер починає дошкуляти. Петро зав'язав під підборіддям поворозки від шапки-вушанки.

О, чому це сторожко заскреготіла сорока і присіла на дерево, смикаючи довгим хвостом, схожим на наконечник списа? Сорока весь час тривожно скрекотить. Це вона попереджає своїх лісових побратимів про небезпеку. Адже ось у лісі з'явилася людина з рушницею. Значить, будьте обережними, зайці, лисиці та інші тварини!..

Ми знову вийшли на поле, що простяглося далеко-далеко. Пішли навпростець. Вітер здіймає снігову куряву.

Над головою у нас хвилястим польотом, невгамовно розмовляючи своєю мовою, промчав табунець барвистих щигликів і сіреньких коноплянок. Он вони розсипалися на кущах і заспівали дзвінких пісеньок, наче надворі весна, а не січень-місяць!

— А це що серед поля, гляньте, га?! — раптом здивовано скрикнув Петро.

— Ходімо подивимося,— відповідаю я.

На широкому лану, особливо на пагорбах, в шаховому порядку стоять якісь дивні загорожі. Їх дуже багато...

Шдійпіли ближче, і я пояснив Петрові, що це колгоспники поставили спеціальні щити для затримування снігу. Чим більше снігу на полі, тим більше вологи буде в землі. Урожай кращий вродить.

А коли підростуть он оті лісосмуги, що їх насадили колгоспники, тоді й вони затримуватимуть сніг.

— Правда, бач, які кучугури снігу лежать під щитами. Добрі хазяї тут працюють! — похвалив Петро.

І ми пішли далі...